

พัฒนาตัวชี้วัดและวัดระดับสันติภาพในสังคมไทย พ.ศ.2563*

The Development of Peace Indicators and Measurement of Levels of Peace in Thai Society B.E. 2563

¹ชลัท ประเทืองรัตน และ ²เกียรตินันท์ ล้วนแก้ว

¹Chalat Pratheuangrattana and ²Kiatanantha Lounkaew

¹สำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า

²คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

¹The Office of Peace and Governance, King Prajadhipok's Institute, Thailand.

²Faculty of Economics, Thammasat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: chalat@kpi.ac.th

บทคัดย่อ

การวัดระดับสันติภาพในโลกทำให้ได้ทราบข้อมูลเปรียบเทียบในระดับประเทศ แต่ยังขาดข้อมูลลงลึกถึงระดับภูมิภาคหรือจังหวัด และบริบทของประเทศไทย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง บทความวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาดัชนีและตัวชี้วัดด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย และ 2) วัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้น การศึกษาครั้งนี้ เป็นการดำเนินในระยะที่ 2 ปี พ.ศ.2563 (เก็บข้อมูลปี 2562) เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ มีการจัดทำตัวชี้วัดทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด แหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ มีทั้งข้อมูลสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้จัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นทั่วประเทศ จัดเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 33,420 คน คำนวณค่าดัชนีตามกรอบของ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) และ Ebert and Welsh และนำเสนอข้อมูลระดับสันติภาพในสังคมไทยทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด

ผลการวิจัยพบว่า จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปี 2560 กับ 2562 ระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 3.42 คะแนน ซึ่งมีระดับดัชนีสันติภาพสูงกว่าปี 2562 ที่ได้ระดับดัชนีสันติภาพเท่ากับ 3.36 สำหรับการคำนวณระดับสันติภาพในภาพรวมระดับจังหวัดสามารถแบ่งกลุ่มจังหวัดตามระดับสันติภาพได้เป็น 5 กลุ่ม ที่มีสันติภาพสูงสุดและสันติภาพต่ำสุด ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ร่วมกันในสถาบันการศึกษา ประกอบกับการกำหนดนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านสันติภาพ

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด; ระดับสันติภาพ; สังคมไทย

*Received October 27, 2020; Revised May 7, 2021; Accepted May 18, 2021

Abstract

Although the levels of global peace measurement provides the comparison information at the national level, still there is a lack of information at the regional or provincial level, including the context of Thailand whether on economy, society, cultures, and politics.

The research article aimed at 1) developing the peace indexes and indicators suitable for Thai society, 2) measuring the levels of peace in Thai society in order to formulate suggestions for peacebuilding. This study was conducted in the 2nd phase of year B.E. 2563 (by which the data was collected in year B.E. 2562). The study was both quantitative and qualitative research in which the indicators were produced at both the national and provincial levels. The data sources used were statistical data from relevant agencies that had been continuously collected and the data from the nationwide opinion polling which was collected by the National Statistical Office in a total number of 33,420 persons. The indexes were calculated under the framework of Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) including Ebert and Welsh. The data on the peace levels in Thai society at both national and provincial levels were presented.

The research results showed the results of a comparative study between year B.E. 2560 and B.E. 2562, it was found that the levels of peace index in Thailand of year B.E. 2560 that had a point of 3.42 was higher than year B.E. 2562 that had a point of 3.36. The calculation of the overall peace levels at the provincial level, it was conducted by which the provinces were divided into 5 groups with the highest and lowest levels of peace. The research results could be used for collaborative learning in educational institutions, as well as the formulation of the policy of relevant agencies in the field of peace.

Keywords: Indicator; Levels of Peace; Thai Society

บทนำ

ความรุนแรงทางสังคมการเมืองเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา และต้องการทางในการจัดการกับปัญหา ซึ่งสามารถกระทำได้โดย 1) ระบุประเภทและตำแหน่งของความขัดแย้งที่จะกลายเป็นความรุนแรง 2) ตรวจสอบและประเมินว่าใกล้แค่ไหนที่จะนำไปสู่ความรุนแรง การเตือนภัยล่วงหน้าจะเป็นการทำงานที่เน้นข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการใช้สถิติเข้ามาในการจัดระบบข้อมูล รวมถึงหาสาเหตุของความขัดแย้งดังกล่าว และหาผู้ที่มีศักยภาพในการป้องกันและจัดการกับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นรวมถึงหาทางป้องกัน ข้อเสนอแนะทางในการป้องกันสงครามระหว่างประเทศและภายในประเทศมีหลายแนวทาง แนวทางหนึ่งคือ การเตือนภัยล่วงหน้าหรือการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ การทราบถึงข้อมูลดังกล่าวอย่างเพียงพอจะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเที่ยงตรงและทันเวลา ภายใต้หลักความมีเหตุผลมิใช่การใช้ความรู้สึกหรืออารมณ์ในการแก้ไขปัญหาเท่านั้น ดังนั้นในบางประเทศจึงมีการสร้างฐานข้อมูลด้านการเฝ้าระวังความขัดแย้งรุนแรงที่อาจจะส่งผลบั่นทอนสันติภาพไว้อย่างเป็นระบบ ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)-GPI จัดทำโดยสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ (Institute for Economics and Peace)-IEP ในประเทศออสเตรเลีย ฐานข้อมูลดัชนีสันติภาพโลกมีความเป็นระบบและต่อเนื่องมากกว่า 10 ปี (Ramsbotham, Woodhouse, and Miall, 2011) สถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพได้พัฒนาดัชนีขึ้นมาทั้งดัชนีสันติภาพเชิงลบ (Peace Index) และดัชนีสันติภาพเชิงบวก (Positive Peace Index: PPI) การวัดระดับสันติภาพในโลกเริ่มต้นจากการวัดสันติภาพเชิงลบ ต่อมาได้พัฒนาต่อยอดด้วยการวัดสันติภาพเชิงบวก โดยในปี ค.ศ. 2019 IEP ได้วัดระดับสันติภาพในโลกเปรียบเทียบกับ 163 ประเทศ ดัชนีสันติภาพเชิงลบวัดในด้านความรุนแรงทางกายภาพ ความมั่นคงปลอดภัยในสังคมและการทหาร การวัดดัชนีสันติภาพเชิงลบประเทศไทยได้ถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 117 จาก 163 ประเทศ (Institute for Economics and Peace, 2019b) สำหรับดัชนีสันติภาพเชิงบวกวัดในด้านสังคมที่มีความเป็นธรรมและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน โดยนิยามที่ใช้คือ ทศนครติสถาบันและโครงสร้าง ที่ทำให้เกิดสันติภาพอย่างยั่งยืนในสังคม สำหรับดัชนีสันติภาพเชิงบวกในปี ค.ศ. 2019 ประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 77 จาก 163 ประเทศ (Institute for Economics and Peace, 2019c) ด้วยความแตกต่างของบริบทในสังคมที่ไม่เหมือนกัน ตัวชี้วัดด้านสันติภาพของแต่ละแห่งย่อมไม่เหมือนกันในการนำมาอธิบายปรากฏการณ์แต่ละสังคม รวมถึงความแตกต่างของวิธีการจัดเก็บข้อมูล อีกทั้งการเก็บข้อมูลของต่างประเทศเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลในระดับประเทศ ยังไม่ได้เก็บข้อมูลลงถึงระดับภูมิภาคหรือจังหวัด ประกอบกับการเก็บข้อมูลด้านสันติภาพในระดับโลกยังขาดมิติ

ที่เป็นบริบทของประเทศไทย ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการเมือง อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลของสากลนั้นใช้ตัวชี้วัดชุดเดียวกันในการเปรียบเทียบ 163 ประเทศที่มีการสำรวจอาจทำให้ได้เห็นภาพของสันติภาพในเชิงเปรียบเทียบ แต่ขาดความลึกในเฉพาะเจาะจงภายใน ด้วยเหตุนี้สถาบันพระปกเกล้าได้มีการสร้างดัชนี และตัวชี้วัดที่ใช้สำหรับประเทศไทยเป็นการเฉพาะในด้านของสันติภาพ/สันติสุข ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งรุนแรงของไทย ที่ยังคงดำรงอยู่ แต่เปลี่ยนรูปร่างและมีความเป็นพลวัตเคลื่อนตัวไปอย่างต่อเนื่องภายใต้กระแสโลกและท้องถิ่น โดยในปี พ.ศ. 2561 ได้ดำเนินการวัดระดับสันติสุขทั้งสันติภาพเชิงลบและสันติภาพเชิงบวก โดยมีองค์ประกอบของกลุ่มตัวชี้วัดด้านสันติสุขจำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย 1. ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ 2. ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม 3. การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย/การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และ 4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม

ระดับสันติภาพไม่ว่าจะเป็นการวัดจากความคิดเห็น ความรู้สึก หรือข้อมูลสถิติเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง การจะทำนายหรือชี้สถานะของสังคมสันติสุขจึงต้องเข้าใจถึง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อีกทั้งควรมีการปรับปรุงตัวชี้วัดอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยนี้ยังคงเลือกตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับการบอกสถานะของสันติสุขเอาไว้ ผลการวัดระดับสันติภาพในระดับประเทศ และระดับจังหวัดจะเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับภาครัฐในการนำผลดังกล่าวไปประกอบการกำหนดนโยบายในด้านการเสริมสร้าง

สังคมสันติสุข และสามารถใช้เตือนภัยหรือคาดการณ์เหตุการณ์ความรุนแรงได้ต่อไปด้วยจากระดับคะแนนของแต่ละตัวชี้วัด ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องวัดระดับสันติสุขในปี พ.ศ. 2563 เพื่อประโยชน์ต่อการใช้ข้อมูลของงานวิจัยนี้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ความรุนแรงและสันติภาพ และหาแนวทางป้องกันความขัดแย้งมิให้ขยายตัวกลายเป็นความรุนแรง อันจะช่วยสร้างสรรค์และธำรงไว้ซึ่งสังคมสันติสุขและความสุขของมนุษย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. พัฒนาดัชนีและตัวชี้วัด ด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย
2. วัดระดับสันติภาพในสังคมไทยเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นด้านสันติภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยเรื่องนี้ ดำเนินการจัดทำในระยะที่ 2 ปี พ.ศ. 2563 ซึ่งที่ผ่านมาได้ดำเนินการจัดทำในระยะที่ 1 ปี พ.ศ. 2561 (เก็บข้อมูลปีเว้นปี) การดำเนินการวิจัยในปี พ.ศ. 2563 (เก็บข้อมูลปี 2562) การนำเสนอต่อจากนี้ไปจะใช้คำว่าปี 2562) นำข้อมูลมา วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทบทวนวรรณกรรม สำนวจองค์ความรู้เกี่ยวกับดัชนีและตัวชี้วัดด้านสันติภาพเพิ่มเติม ทั้งส่วนของแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ/สันติสุข และส่วนของแนวคิด ความหมายของตัวชี้วัด โดยวรรณกรรมที่ได้ศึกษาจากหลายแหล่งข้อมูลทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย งานสากลที่ใช้เป็นกรอบแนวคิดหลักคือ GPI และ PPI ของ สถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ รวมถึงรายงานเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs, 2017) โดยองค์การสหประชาชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป้าหมายที่ 16 และรายงานต่างๆของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น The Legatum Institute Foundation (2019); The World Justice Project (2020); Department of Economic and Social Affairs of the United Nations (2020) ทำให้ได้กรอบแนวคิดสันติภาพในบริบทของงานวิจัยนี้

ขั้นตอนที่ 2 จัดทำตัวชี้วัด ทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด แหล่งข้อมูลที่น่ามาใช้ มีทั้งข้อมูลสถิติจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้จัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นทั่วประเทศจัดเก็บข้อมูลโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติจำนวนทั้งสิ้น 33,420 คน คำนวณค่าดัชนีตามกรอบของ OECD (2008) และ Ebert and Welsh (2004) ซึ่งเสนอว่า การจัดทำดัชนีควรประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ขั้นที่ 1 คือ การปรับค่าข้อมูลให้สามารถแบ่งระดับได้ ขั้นที่ 2 คือ การจัดกลุ่มของข้อมูลด้วยเครื่องมือทางสถิติที่เหมาะสม (Data grouping and dimension reduction) ขั้นที่ 3 คือ คำนวณดัชนีด้วยการปรับข้อมูลให้เป็นค่ากลาง (Normalization) และ ขั้นที่ 4 คือ การคำนวณดัชนีในภาพรวม

ขั้นตอนที่ 3 จัดเก็บข้อมูลทั้งจาก สถิติหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการสำรวจความคิดเห็น นำค่าดัชนีในแต่ละตัวชี้วัดย่อย มารวมช่วงดัชนีว่าอยู่ช่วงใด ตั้งแต่ช่วงที่ 1 – 5 เพื่อให้ได้ระดับคะแนนสันติภาพในแต่ละตัวชี้วัดย่อย

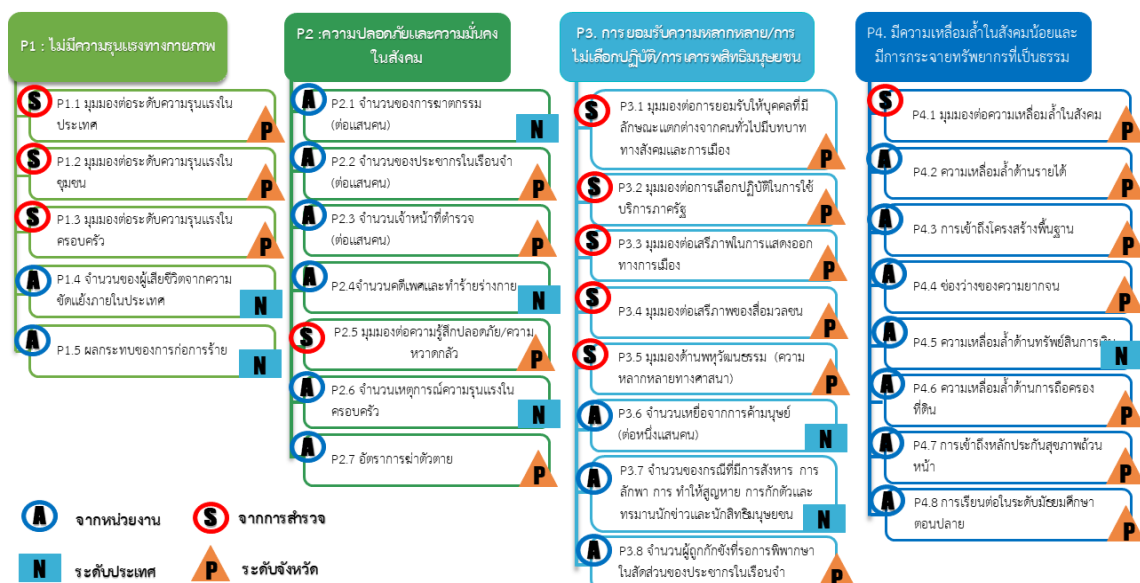
ขั้นตอนที่ 4 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ และเปรียบเทียบงานวิจัยสันติภาพของสากลกับงานวิจัยของประเทศไทย โดยนำเสนอข้อมูลระดับสันติภาพในสังคมไทยทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัด

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ นำเสนอผลการวิจัยโดยทำการสรุปเนื้อหาเขียนบรรยายเชิงวิเคราะห์ รวมถึงข้อเสนอแนะทั้งในด้านเนื้อหาและประเด็นในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าการวิจัยในปีปัจจุบัน ยังคงสามารถใช้กรอบแนวคิดหรือองค์ประกอบเดิม 4 ด้านคือ P1 ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ P2 ความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม P3 การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย/การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และ P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม สำหรับตัวชี้วัดมีสอดคล้องกับงานวิจัยในปี พ.ศ. 2561 โดยได้เพิ่มเติม 5 ตัวชี้วัด เพื่อความเหมาะสมกับสถานการณ์และบริบทปัจจุบัน รวมเป็น 28 ตัวชี้วัดรายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 1

รูปที่ 1 แหล่งที่มาของข้อมูล และระดับความละเอียดของข้อมูล

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า จากผลการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างปี 2560 กับ 2562 พบว่าระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยปี พ.ศ. 2560 มีค่าเท่ากับ 3.42 คะแนน ซึ่งมีระดับดัชนีสันติภาพสูงกว่าปี 2562 ที่ได้ระดับดัชนีสันติภาพเท่ากับ 3.36 ในส่วนของระดับดัชนีตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน ระดับดัชนีสันติภาพปี พ.ศ. 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพมากกว่าปี พ.ศ. 2560 คือ P1 ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ปี พ.ศ. 2562 (3.64) ปี พ.ศ. 2560 (3.60) และ P3 การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน ปี พ.ศ. 2562 (3.38) ปี พ.ศ. 2560 (3.37) สำหรับดัชนีปี 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพน้อยกว่าปี พ.ศ. 2560 คือ P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ปี 2562 (3.06) ปี 2560 (3.24) และ P4

มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ปี 2562 (3.36) ปี 2560 (3.48) ตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 1.

สำหรับดัชนีสันติภาพของสังคมไทยในปี พ.ศ. 2562 ที่มีระดับคะแนนสันติภาพน้อยกว่า ปี พ.ศ. 2560 นั้นคือ P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ปี พ.ศ. 2562 (3.06) น้อยกว่า ปี พ.ศ. 2560 (3.24) และ P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ปี พ.ศ. 2562 (3.36) น้อยกว่า ปี พ.ศ. 2560 (3.48) รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุประดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยเปรียบเทียบระหว่างปี 2560 กับ 2562

ตัวชี้วัด	ปี 2560	ปี 2562	ผลต่อระดับสันติภาพ
P1. ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ	3.60	3.64	ระดับสันติภาพเพิ่มขึ้น
P2. ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม	3.24	3.06	ระดับสันติภาพลดลง
P3. การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน	3.37	3.38	ระดับสันติภาพเพิ่มขึ้น
P4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม	3.48	3.36	ระดับสันติภาพลดลง
ภาพรวม	3.42	3.36	ระดับสันติภาพลดลง

จากตัวชี้วัดทั้ง 4 ด้าน กล่าวโดยสรุป ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมากที่สุดและน้อยที่สุดคือ

P1. ตัวชี้วัดด้านไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมาก มีระดับสันติภาพดีในเชิงเปรียบเทียบคือ P1.3 มุมมองต่อระดับความรุนแรงในครอบครัว (4.75) และจำนวนของผู้เสียชีวิตจากความขัดแย้งภายในประเทศ (ต่อสู้ภายในประเทศ) (3.84) ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย มีระดับสันติภาพไม่ดีในเชิงเปรียบเทียบคือ P1.1 มุมมองต่อระดับความรุนแรงในประเทศ (2.67)

P2. ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมาก มีระดับสันติภาพดีในเชิงเปรียบเทียบคือ P2.1 จำนวนของการฆาตกรรม P2.4 (3.86) และจำนวนคดีเพศและทำร้ายร่างกาย (3.61) ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย มีระดับสันติภาพไม่ดีในเชิงเปรียบเทียบคือ ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย มีระดับสันติภาพไม่ดีในเชิงเปรียบเทียบ คือ P2.2 จำนวนของประชากรในเรือนจำ (1.0) และ P2.5 มุมมองต่อความรู้สึกปลอดภัย/ความหวาดกลัว (2.96)

P3. ด้านที่ 3 การยอมรับความแตกต่างหลากหลาย/การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมาก มีระดับสันติภาพดีในเชิงเปรียบเทียบ คือ P3.7 จำนวนกรณีที่มีการสังหารการลักพา ทำให้สูญหาย การกักตัวและทรมานนักข่าวและนักสิทธิมนุษยชน (5.0) และ P3.6 จำนวนเหยื่อจากการค้ามนุษย์ (ต่อหนึ่งแสนคน) (4.3) ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย มีระดับสันติภาพไม่ดีในเชิงเปรียบเทียบ คือ P3.1 มุมมองต่อการยอมรับให้บุคคลที่มีลักษณะแตกต่างจากคนทั่วไป มีบทบาททางสังคมและการเมือง (1.96) P3.3 มุมมองต่อเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง (2.73)

P4. ตัวชี้วัดด้านความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อย มีระดับสันติภาพไม่ดีในเชิงเปรียบเทียบ คือ P4.1 มุมมองต่อความเหลื่อมล้ำในสังคม (2.1) P4.2

ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ (2.67) ตัวชี้วัดที่ได้คะแนนมาก มีระดับสันติภาพดีในเชิงเปรียบเทียบ คือ P4.7 การเข้าถึงหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (4.88) P4.4 ช่องว่างความยากจน (4.51)

สรุปการคำนวณระดับสันติภาพในภาพรวมระดับจังหวัด

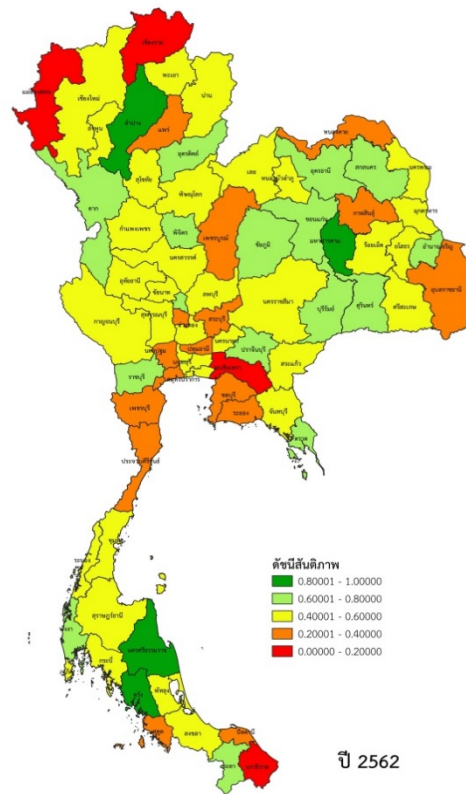
ในภาพรวมการคำนวณระดับสันติภาพในภาพรวมระดับจังหวัด ใช้ข้อมูลดัชนีย่อยทั้งหมดที่ครอบคลุมดัชนีและตัวชี้วัดสันติภาพในสังคมไทยทั้ง 4 ด้าน อันประกอบไปด้วย ด้าน P1 ไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ ด้าน P2 ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคม ด้าน P3 การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และด้าน P4 มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม สามารถแบ่งกลุ่มจังหวัดตามระดับสันติภาพได้เป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1. กลุ่มสีแดงเข้มคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าต่ำที่สุด 2. กลุ่มส้มคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าต่ำ 3. กลุ่มสีเหลืองคือระดับดัชนีสันติภาพปานกลาง 4. กลุ่มสีเขียวอ่อนคือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าสูง และ 5. กลุ่มสีเขียวแก่คือระดับดัชนีสันติภาพมีค่าสูงสุด รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในรูปที่ 2

สันติภาพในสังคมไทยปี พ.ศ. 2562 รายจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด พบว่า จังหวัดที่อยู่ในกลุ่มระดับสันติภาพสูงที่สุดได้แก่ 1. มหาสารคาม 2. ตรัง 3. ลำปาง และ 4. นครศรีธรรมราช เมื่อดูระดับภูมิภาคจะเห็นว่าพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และระเบียงเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) จะมีระดับสันติภาพปานกลางถึงต่ำ รายละเอียดตามที่แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ภาพรวมระดับสันติภาพรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562

ระดับสี	ระดับสันติภาพ	จังหวัด
เขียวเข้ม	สันติภาพมีค่าสูงสุด	มหาสารคาม ตรัง ลำปาง นครศรีธรรมราช
เขียวอ่อน	สันติภาพมีค่าสูง	ชัยภูมิ พังงา ปราจีนบุรี ตรวด ยะลา อุดรธานี พิจิตร สุรินทร์ อำนาจเจริญ บึงกาฬ ราชบุรี สิงห์บุรี สกลนคร ตาก ขอนแก่น อุดรดิษฐ์ บุรีรัมย์
เหลือง	สันติภาพปานกลาง	พิษณุโลก สุพรรณบุรี ชุมพร ชัยนาท สุโขทัย นนทบุรี กระบี่ ระนอง พระนครศรีอยุธยา พะเยา ยโสธร น่าน สงขลา เชียงใหม่ สุราษฎร์ธานี นครพนม เลย ร้อยเอ็ด ภูเก็ต จันทบุรี นครนายก กำแพงเพชร ศรีสะเกษ กาญจนบุรี ลพบุรี กรุงเทพมหานคร อุทัยธานี สมุทรปราการ พัทลุง ลำพูน หนองบัวลำภู สระแก้ว นครราชสีมา มุกดาหาร นครสวรรค์
ส้ม	สันติภาพมีค่าต่ำ	กาฬสินธุ์ หนองคาย สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร แพร่ ปัตตานี เพชรบูรณ์ เพชรบุรี ชลบุรี สระบุรี อ่างทอง สตูล ปทุมธานี อุบลราชธานี ระยอง นครปฐม
แดง	สันติภาพมีค่าต่ำสุด	นราธิวาส เชียงราย ฉะเชิงเทรา แม่ฮ่องสอน

รูปที่ 2 ภาพรวมระดับสันติภาพรายจังหวัด ปี พ.ศ. 2562

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่องนี้ ทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับแนวคิด ความหมายของสันติภาพ ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัวในการนิยามความหมายดังกล่าว แต่ขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสังคม อย่างไรก็ตาม มีความหมายที่สอดคล้องกันในทิศทางเดียวกัน แต่แตกต่างกันในรายละเอียดตามสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้น ตัวชี้วัดของสากลกับของไทยจึงแตกต่างกันตามนิยามความหมายที่กล่าวมา อีกทั้งหน่วยในการวิเคราะห์ของสากลเป็นการเปรียบเทียบสันติภาพระดับประเทศ แต่ในงานวิจัยนี้ เป็นการเปรียบเทียบสันติภาพในระดับจังหวัด องค์ความรู้ใหม่ที่ได้ เป็นนิยามความหมาย องค์ประกอบ ตัวชี้วัด 28 ตัว จาก 4 องค์ประกอบหลักในบริบทสังคมไทย และจากการวัดระดับสันติภาพในรอบปีล่าสุดทำให้ได้พบว่ามีตัวชี้วัดหลายตัวที่น่าเป็นห่วง ที่ควรปรับปรุงเพื่อให้ได้คะแนนดีขึ้น มีหลายจังหวัดที่ได้คะแนนสันติภาพไม่ดี ซึ่งภาครัฐและผู้เกี่ยวข้องควรสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านสันติภาพให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การวิจัยในปัจจุบัน ยังคงสามารถใช้กรอบแนวคิด และตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับงานวิจัยในปี พ.ศ. 2561 โดยได้เพิ่มเติม 5 ตัวชี้วัด รวมเป็น 28 ตัวชี้วัด โดยได้นิยามความหมายสันติภาพบูรณาการระหว่างแนวคิดของตะวันตกเข้ากับบริบทของสังคมไทย สามารถอธิบายสันติภาพทั้งในความหมายของสันติภาพเชิงลบและสันติภาพเชิงบวก ครอบคลุมถึงการไม่มีความรุนแรงในสังคม อีกทั้งสังคมมีโครงสร้างที่มีความเป็นธรรมที่ทำให้ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรอันมีจำกัดอย่างเท่า

เทียมกัน และความเหลื่อมล้ำในสังคมมีน้อย อีกทั้งมีการเคารพในความหลากหลาย ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ด้วยเหตุแห่งความแตกต่างรวมถึงการเคารพสิทธิของทุกคน ให้ดำรงตนอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ไม่มีการปลูกฝังให้เกิดความเกลียดชังซึ่งกันและกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือไม่มีความรุนแรงทั้ง 3 ระดับ คือความรุนแรงทางตรง (กายภาพ) (Direct Violence) ความรุนแรงทางโครงสร้าง (Structural Violence) และความรุนแรงทางวัฒนธรรม (Cultural Violence) (Galtung, 1996) ด้วยฐานความคิดว่าสังคมที่จะมีสันติภาพได้ จะต้องไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ แต่การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพเท่านั้นไม่ใช่คำตอบของสังคมสันติสุข แต่ควรประกอบด้วยไม่มีความรุนแรงในระดับที่ลึกลงไปกว่ามองเห็นด้วยตาเปล่า คือความรุนแรงในชั้นของโครงสร้างอำนาจที่ไม่เท่าเทียมและในชั้นของอุดมการณ์ความเชื่อ เปรียบได้กับภูเขาน้ำแข็งที่มีส่วนที่มองเห็นซ่อนอยู่ใต้น้ำซึ่งมีพื้นที่ขนาดใหญ่กว่าพื้นที่ที่มองเห็นด้วยตาเปล่า

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าระดับดัชนีสันติภาพของประเทศไทยในภาพรวมปี พ.ศ. 2562 มีน้อยกว่าปี พ.ศ. 2560 และตัวชี้วัดหลักบางตัวได้คะแนนน้อยลงคือ P2. ความปลอดภัยและความมั่นคงในสังคมและ P4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม นอกจากนี้ คะแนนสันติภาพในหลายจังหวัดได้คะแนนไม่ดี ผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสันติภาพเพื่อทำให้ได้คะแนนสันติภาพในภาพรวมดีขึ้น หากกล่าวในเชิงเปรียบเทียบกับงานสันติภาพของสากลบทความวิจัยเรื่องนี้ ยึดกรอบตัวชี้วัดบางส่วนจากสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ และบางส่วนจากงานชิ้นอื่นมาผสมผสานกันให้เข้ากับบริบทของสังคมไทย จะเห็นได้ว่าในส่วนคะแนนสันติภาพของประเทศไทยที่วัดโดย สถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ และสถาบันพระปกเกล้ามีความแตกต่างของคะแนนและอันดับที่ได้ ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. คะแนนสันติภาพระดับประเทศของไทย วัดโดยสถาบันพระปกเกล้า เป็นการวัดในมิติผสมผสานทั้งสันติภาพเชิงลบและสันติภาพเชิงบวก ในขณะที่ รายงานของสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพแยกในการวัดสันติภาพของโลกเป็น 2 ส่วนคือรายงานสันติภาพเชิงลบ 1 ฉบับ รายงานสันติภาพเชิงบวก 1 ฉบับ กล่าวคือแยกในการวัดจากกันระหว่างสันติภาพใน 2 ความหมาย

2. องค์ประกอบและจำนวนตัวชี้วัดหลักมีความแตกต่างกัน การวัดสันติภาพระดับประเทศของไทย วัดโดยสถาบันพระปกเกล้า มีตัวชี้วัดหลักจำนวน 4 ตัว 1. การไม่มีความรุนแรงทางกายภาพ 2. ความมั่นคงและปลอดภัยในสังคม 3. การยอมรับความหลากหลาย/การไม่เลือกปฏิบัติ/การเคารพสิทธิมนุษยชน และ 4. มีความเหลื่อมล้ำในสังคมน้อยและมีการกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรม ในขณะที่ การวัดสันติภาพเชิงบวก โดยสถาบันเศรษฐศาสตร์และสันติภาพ มีตัวชี้วัดหลัก 8 ตัว คือ 1. การทำหน้าที่ของรัฐบาลที่ดี 2. การไม่คอร์รัปชัน 3. การทำธุรกิจที่ดี 4. การกระจายทรัพยากรที่เป็นธรรมไม่เหลื่อมล้ำ 5. การยอมรับในสิทธิของคนอื่น 6. การไหลเวียนของข้อมูลข่าวสาร 7. การพัฒนาทุนมนุษย์ และ 8. ความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ ตัวชี้วัดย่อยยังมีความแตกต่างกัน

3. แหล่งข้อมูล/วิธีการเก็บข้อมูล การวัดสันติภาพระดับประเทศและจังหวัดของไทย วัดโดยสถาบันพระปกเกล้า ใช้ข้อมูลรายงานจากหน่วยงานที่เก็บข้อมูลอยู่แล้ว ผสมกับการเก็บข้อมูลที่เป็นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในขณะที่ การวัดสันติภาพเชิงบวกโดยสถาบันเศรษฐศาสตร์

และสันติภาพวัดระดับสันติภาพของแต่ละประเทศ ใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่จัดเก็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไม่ได้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจความเห็น แต่ใช้ข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุป

ดัชนีและตัวชี้วัดด้านสันติภาพที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยมีลักษณะเฉพาะตัว ขณะเดียวกันมีสอดคล้องกับบริบทของสากลเช่นเดียวกัน กล่าวได้ว่ามีจุดร่วมกันของสันติภาพ แต่แตกต่างกันในรายละเอียด เปรียบเสมือนการเดินทางที่ไปในทิศทางเดียวกันแต่แตกต่างกันที่พาหนะในการเดินทางไปให้ถึงเป้าหมาย และจากผลการวัดระดับสันติภาพในสังคมไทยใน 2 ระยะที่ผ่านมา ไม่ได้มีผลคะแนนที่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ ผลการวัดระดับสันติภาพในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ตัวชี้วัดหรือองค์ประกอบหลัก 4 ตัว มีทั้งที่ได้คะแนนเพิ่มขึ้นและลดลง ตัวชี้วัดที่น่าเป็นห่วงคือความมั่นคงปลอดภัยในสังคมและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย โดยมีตัวชี้วัดที่ได้คะแนนน้อยมากคือ จำนวนของประชากรในเรือนจำ มุมมองต่อการยอมรับให้บุคคลที่มีลักษณะแตกต่างจากคนทั่วไปมีบทบาททางสังคมและการเมือง และ มุมมองต่อความเหลื่อมล้ำในสังคม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การวัดสันติภาพหรือสันติสุขจำเป็นต้องพิจารณาบริบทในปัจจุบัน เพื่อคาดการณ์ทิศทางในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การใช้ตัวชี้วัดแบบเดิมโดยไม่คำนึงถึงบริบทจึงไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นการวัดระดับสันติภาพจำเป็นต้องทบทวน นิยาม ความหมาย องค์ประกอบและตัวชี้วัดเพิ่มเติมให้ทันกับสถานการณ์ โดยยึดโยงกับองค์ประกอบเดิมที่เคยได้วัดระดับสันติภาพมาในอดีต

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า 1. การศึกษาค้นคว้าสะท้อนให้เห็นว่าระดับสันติภาพของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับปานกลาง และมีทั้งจังหวัดที่ดำเนินการได้ดีขึ้น เท่าเดิม และแย่ลง ก่อให้เกิดความแตกต่างในการแก้ปัญหาในระดับสันติภาพ ดังนั้นการส่งเสริมสันติภาพไม่อาจให้ความสำคัญในภาพรวมได้อย่างเดียว การส่งเสริมสันติภาพในพื้นที่ต้องมีแนวทางที่เหมาะสม โดยพื้นที่ที่สามารถประเมินได้จากตัวชี้วัดย่อยที่มีค่าต่ำ แล้วจึงหาแนวทางร่วมกันที่จะยกระดับคะแนนดัชนี 2. การบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อผลักดันดัชนีสันติภาพของประเทศไทย เนื่องจากดัชนีสันติภาพประกอบด้วย 28 ตัวชี้วัด ที่เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่ง การประสานความร่วมมือจะส่งผลดี เช่น การร่วมมือกับกระทรวงยุติธรรมในการหาทางแก้ไขช่วยเหลือดัชนีย่อยที่ยังได้คะแนนไม่สูง อีกทั้งการร่วมมือหลายหน่วยงานในการแก้ปัญหาตัวชี้วัด ความขัดแย้งทางการเมืองไทย หรือการร่วมมือกับหน่วยงานด้านการพัฒนาและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ดังนั้นก่อนประเมิน ดัชนีสันติภาพควรมีการประชุมหรือการวางแผนการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทุกหน่วยงานเกิดความร่วมมือในการยกระดับคะแนนดัชนี 3. การบูรณาการข้อมูลร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดเก็บข้อมูลตัวชี้วัดของหน่วยงานที่มีลักษณะ

ข้อมูลใกล้เคียงกัน ให้เหลือเพียงแค่ข้อมูลชุดเดียวหรือมีหน่วยงานหลักที่จัดเก็บข้อมูล รวมไปถึงการมีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลตามกรอบตัวชี้วัดสันติภาพของสังคมไทย เพื่อให้ข้อมูลที่จัดเก็บและคำนวณตัวชี้วัดสามารถสะท้อนความเป็นจริงได้มากที่สุดและมีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น 4. การเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ความเข้าใจที่เกี่ยวกับความหมายและคำนิยามด้านสันติภาพและส่งเสริมให้มีการรับรู้และใช้ประโยชน์จากดัชนีสันติภาพในวงกว้างมีความจำเป็น เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจมุมมองของสันติภาพ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงด้านสันติภาพที่เกิดขึ้นจริงในสังคม อันจะนำไปสู่การเสริมสร้าง และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้ดีขึ้น โดยรัฐบาล เอกชน นักวิชาการ ตลอดจนผู้นำทางปัญญาทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ควรสร้างการมีส่วนร่วมในการนิยาม ความหมายของสันติภาพอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้เป็นองค์ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนในการได้มาซึ่งความจริงของปัญหา และแนวทางในการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศ อีกทั้ง เผยแพร่ดัชนีในภาพรวม และระดับจังหวัด ให้ประชาชนได้รับรู้ ส่งเสริมให้เกิดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากดัชนีสันติภาพ และมีการวิจัยอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาให้ดัชนีให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ และนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการกำหนดนโยบาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทบทวน เพิ่มเติมการศึกษาแนวคิดและตัวชี้วัดใหม่ๆ ด้วยการเพิ่มแนวคิดและตัวชี้วัดอื่นๆ เข้าไปในการวัดระดับสันติภาพครั้งต่อไป เช่น แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์ covid-19 ภัยพิบัติ ที่กระทบต่อคุณภาพชีวิตของมนุษย์ โดยอาจศึกษาตัวชี้วัดเพิ่มเติม ในด้านโรคระบาด ภัยพิบัติ ตัวชี้วัดด้านความยุติธรรม ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชนบางตัว ตัวชี้วัดที่เป็นเรื่องในจิตใจ เช่น การมีความสุขในชีวิต นอกจากการทบทวนตัวชี้วัดแล้ว ยังรวมถึงการทบทวนข้อมูลสถิติที่ใช้ และข้อคำถามที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถาม โดยปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด เช่น ด้านความเหลื่อมล้ำ เพื่อความเข้าใจความเหลื่อมล้ำมากยิ่งขึ้น ควรศึกษาจากหลายมิติและบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการวัดระดับความเหลื่อมล้ำควรวัดระดับโดยพิจารณาตัวชี้วัดที่หลากหลาย เช่น วัดจากด้านรายได้ ทรัพย์สิน การถือครองปัจจัยการผลิต การเข้าถึงบริการของรัฐด้านต่างๆ ทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การสาธารณสุข การทำงาน กระบวนการยุติธรรม อีกทั้งโอกาสในการร่วมตัดสินใจในนโยบายของรัฐ การเลื่อนขั้นทางสังคม อายุขัยเฉลี่ย การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งความแตกต่าง นวัตกรรม เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลควรพิจารณาตามความเหมาะสมทั้งจากการสำรวจความคิดเห็นและจากข้อมูลที่เป็นสถิติ ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ

References

- Department of Economic and Social Affairs of United Nations. (2020). *World Social Report 2020*. Retrieved July 12, 2020, from <https://www.un.org/development/desa/publications/world-social-report-2020.html>
- Department of State United States of America. (2019). *Trafficking in Persons Report*. Retrieved July 15, 2020, from <http://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/06/2019-Trafficking-in-Persons-Report.pdf>

- Ebert, U., & Welsch, H. (2004). Meaningful environmental indices: A Social Choice Approach. *Journal of Environmental Economics and Management*, 47(2), 270-283.
- Freedom House. (2020). *Freedom in the World*. Retrieved August 2, 2020, from https://freedomhouse.org/sites/default/files/2020-02/FIW_2020_REPORT_BOOKLET_Final.pdf
- Galtung, J. (1996). *Peace By Peaceful means: Peace and Conflict, Development and Civilization*. Oslo: International Peace Research Institute.
- Institute for Economics and Peace. (2019). *Covid19 and Peace*. Retrieved July 23, 2020, from <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2020/06/COVID19-and-Peaceweb.pdf>
- _____. (2019). *Global Peace Index 2019: Measuring Peace in a Complex World*. Retrieved July 23, 2020, from <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2019/07/GPI-2019web.pdf>
- _____. (2019). *Positive Peace Report 2019: Analysing the Factors that Sustain Peace*. Retrieved July 23, 2020, from <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2019/10/PPR-2019-web.pdf>
- _____. (2019). *Global Terrorism Index 2019: Measuring the Impact of Terrorism*. Retrieved July 23, 2020, from <http://visionofhumanity.org/app/uploads/2019/11/GTI-2019web.pdf>
- Institute for Justice and Reconciliation. (2019). *SA Reconciliation Barometer Survey*. Retrieved July 23, 2020, from <https://www.ijr.org.za/portfolio-items/sa-reconciliation-barometer-2019>
- Inter-Agency and Expert Group. (2017). *Report of the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators (Revised List of Global Sustainable Development Goal Indicators)*. Retrieved August 5, 2020, from <https://unstats.un.org/sdgs/indicators/Official%20Revised%20List%20of%20global%20SDG%20indicators.pdf>
- King Prajadhipok's Institute and National Statistical Office. (2019). *Public Opinion Survey Report on Satisfaction with Public Service and Operation of Various Agencies B.E. 2562*. Bangkok: Research and Development Division.
- National Statistical Office. (2015). *Thailand Poverty Maps Whole Kingdom*. Bangkok: National Statistical Office.

- _____. (2019). *The Labor Force Survey Whole Kingdom Between B.E. 2560 – 2562*. Bangkok: National Statistical Office.
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2019). *Human Achievement Index of Year 2562*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Council.
- Organisation for Economic Co-operation and Development. (2008). *Handbook on Constructing Composite Indicators: Methodology and User Guide*. Paris: OECD Publishing.
- Ramsbotham, O., Miall, H., & Woodhouse, T. (2011). *Contemporary Conflict Resolution*. UK: Polity Press.
- The Legatum Institute Foundation. (2019). *The Legatum Prosperity IndexTM: A Tool for Transformation 2019*. Retrieved August 5, 2020, from https://www.prosperity.com/download_file/view_inline/3690
- The World Justice Project. (2020). *The World Justice Project Rule of Law Index 2020*. Retrieved August 9, 2020, from https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2020-Online_0.pdf